

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל עובדי הוראה
האגף להכשרת עובדי הוראה

**תבחינים לתקצוב מכללות האקדמיות להכשרת עובדי הוראה עבור הפעלת תכניות תוספתיות "תספה"
(תקווה באמהרית) שנת הלימודים תשפ"א ואילך**

תקנה תקציבית: 68-01-05

רקע

השתלבות בני קהילת יוצאי אתיופיה בכל מערכות החיים בישראל, היא משימה לאומית ומציבה אתגר חשוב בפני כל הגורמים במדינה ובכללם מערכת החינוך. משרד החינוך שותף למטרה זו ומעודד מיזמים במערכת החינוך הנותנים הזדמנות נאותה לבני הקהילה האתיופית להשתלב חברתית וכלכלית בחברה בישראל ולהצמיח מנהיגות חינוכית פעילה מקרב בני הקהילה.

משרד החינוך פועל זה שנים מספר לקידום ולעידוד שילובם של עובדי הוראה יוצאי אתיופיה במערכת החינוך. מדובר בעובדי הוראה שהם או אחד מהוריהם נולד באתיופיה (להלן – יוצאי אתיופיה). על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה יש בישראל 90,000 עובדי הוראה, ומהם כ-730 בני הקהילה האתיופית (שהם 4% מכלל עובדי ההוראה). נתון זה משקף עלייה ניכרת בהשוואה למספר עו"ה יוצאי אתיופיה בשנים האחרונות, טרם תחילת תכנית "הדרך החדשה". עם זאת, עדיין מדובר בשיעור נמוך מאוד ורחוק מהיעד לייצוג הולם של בני העדה האתיופית.

החשיבות בשילוב עו"ה יוצאי אתיופיה במערכת החינוך הינה גבוהה מאוד ומהווה אבן דרך משמעותית בהגשמת השאיפה של יוצאי אתיופיה להיות ולהרגיש חלק טבעי מהחברה הישראלית¹. הנוכחות של מגוון אוכלוסיות במוסדות החינוך וקדם רב-תרבותיות, מאפשרת ליצור חברה משוחררת מגזענות, החותרת לשוויון ולצדק ומבטאת את ערכי החירות, השוויון והכבוד לאדם (תדמור, 2003²).

לאור האמור, האגף להכשרת עו"ה מבקש לתקצב מכללות אקדמיות להכשרת עובדי הוראה, המפוקחות והמתוקצבות ע"י האגף, עבור הפעלת תכנית לסטודנטים מבני הקהילה האתיופית הלומדים במכללה, ולהכשירם לתפקידי הוראה ומנהיגות חינוכית, בהתבסס על החלטת ממשלה 609 מיום 29.10.2015 ועדכונה בהחלטת ממשלה מס' 26 מיום 25.10.2020 בנושא 467 מדיניות ממשלתית לשילובם של אזרחי ישראל ממוצא אתיופי בחברה הישראלית – המשך הפעלת תכניות לשנת 2020.

הגופים המתוקצבים

1. מוסד חינוך על תיכוני, שהוא מכללה אקדמית לחינוך, ושמתקיימים בו כל אלה:
  - א. נמצא בפיקוחו של האגף להכשרת עובדי הוראה במשרד החינוך (להלן: האגף) ומתוקצב מסעיפי התקציב שהאגף ממונה על ביצועם;
  - ב. מכסת הלומדים בו, בכל מסלולי ההכשרה וההתמחויות, נקבעת ע"י האגף;
  - ג. תנאי הקבלה ללימודים בו נקבעים ע"י האגף, בתיאום עם נציגות ראשי המכללות להכשרת עו"ה;
  - ד. תכניות הלימוד בו הן בהתאם להנחיות האגף, בהתחשב בצרכי מערכת החינוך ובתאום עם המל"ג;
  - ה. משך זמן ההכשרה התקני בכל תכניות הלימודים הוא בהתאם להנחיות המל"ג והאגף.

¹ מתוך מסמך, "מרחב השפעה" -חזון הקהילה האתיופית-פורום פעילים ונציגי ארגונים יוצאי אתיופיה (2016)
² מתוך עקרונות בחינוך לגישה רב-תרבותית – ד"ר יהושע תדמור

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל עובדי הוראה
האגף להכשרת עובדי הוראה

2. מוסד חינוכי על תיכוני, שאיננו מכללה אקדמית לחינוך, ושמתקיימים בו כל אלה :
- א. נמצא בפיקוחו של האגף ומתקצב מסעפי התקציב שהאגף ממונה על ביצועם ;
  - ב. תנאי הקבלה ללימודים בו נקבעים ע"י האגף ;
  - ג. תכנית הלימודים היא בהתאם להנחיות האגף ;
  - ד. משך זמן ההכשרה התקני בכל תכניות הלימודים הוא בהתאם להנחיות האגף ;
3. מוסד חינוך על תיכוני, שהוא מכללה אקדמית לחינוך, ומתקצב באופן שוטף ע"י ות"ת, ואולם לא עבור הפעילות הכלולה במסגרת מסמך זה

מטרות התכנית המתוקצבת

- להכשיר מועמדים מבני הקהילה, בעלי כישורים אקדמיים ויכולת אישית, להוראה בבתי ספר בחינוך הממלכתי והממלכתי דתי, ולאפשר ייצוג הולם של כל אזרחי ישראל במערך עובדי ההוראה.
- לפתח כישורי מנהיגות חינוכית-ערכית, אצל הלומדים שיתקבלו לתוכנית, כדי שיוכלו להשתלב בתפקידים מובילים במערכת החינוך.
- לקדם גישה רב-תרבותית, סובלנית ומכבדת במערכת החינוך ובחברה הישראלית. סטודנטים יוצאי אתיופיה שלומדים במכללות להכשרת מורים, ובחרים לקחת חלק בתכנית. לצד הסטודנטים הנמצאים במעגל התכנית ונהנים ממנה באופן ישיר, כמו גם הסטודנטים והסגל הבאים במגע עימם.

תנאי סף לתוספת ש"ש עבור תכנית לימודים תוספתית

על המכללה האקדמית לחינוך המבקשת תקצוב לעמוד בכל תנאי הסף הבאים :

- א. לגבי המוסדות המתוקצבים ע"י ות"ת – התקצוב ע"פ הקריטריונים הקבועים במסמך זה יינתן רק לתקופה בה מוסדות אלה אינם מתוקצבים עבור הפעילות הנכללת במסמך זה
- ב. במכללה קיים מרכז תמיכה פעיל לכלל הסטודנטים הלומדים במכללה, המאפשר לסטודנטים המשתתפים בתכנית "תספה" לקבל סיוע ותמיכה בהתאם לנדרש
- ג. בשנת הלימודים הנוכחית לומדים במוסד לפחות 20 סטודנטים יוצאי אתיופיה בכל מסלולי הלימוד האקדמאים במכללה ומופיעים במערכת הממוחשבת של משרד החינוך
- ד. המכללה תצרף רשימה הכוללת שם ות"ז של הסטודנטים המשתתפים בתכנית
- ה. המכללה מתחייבת למנות רכז לתכנית ( ) המחויב לקחת חלק בפורום "תספה"
- ו. המכללה תבנה תכנית לימודים תוספתית לסטודנטים בתכנית שיתפרסו על פני כל שנות הלימוד, לפי היקף תקצוב הש"ש כפי שיפורסם בקול הקורא ותגישה במערכת המרכבה. התוכנית תעמוד בכל אלה :
  - a. הקורסים בתכנית מיועדים להיות פתוחים לכלל הלומדים במוסד ובהלימה לתכנית הלימודים של התואר, תוך דגש על יצירת רב גונית בהרכב המשתתפים בקורס
  - b. הקורסים התוספתיים יהיו בנושאי: מנהיגות, זהות, תרבות ומורשת יוצאי אתיופיה, וכדומה, במטרה לחזק את הרב גונית והחיים המשותפים במוסד.
  - c. ניתן להמיר חלק מתוכנית הקורס בבניית יום עיון מכללת/סמינריון שיעסוק בהיבטים מסוימים של קהילת יוצאי אתיופיה בישראל, הכנה וציון אירועים משמעותיים לקהילה, כגון: חג הסיגד ויום ירושלים. ימי עיון כאלו יהיו פתוחים לכלל הציבור במוסד.
  - d. ניתן להמיר את הקורסים במעגלי שיח, מפגשי חשיבה וכדומה, במטרה לקדם ההכרות והחיים המשותפים במכללה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל עובדי הוראה
האגף להכשרת עובדי הוראה

e. ניתן להמיר חלק מהשעות של המעטפת עבור מפגשי למידה לסגל האקדמי והמנהלי, המתמקדים בהיכרות עם מאפיינים של אוכלוסיות מגוונות בחברה הישראלית, תוך התייחסות למגוון שקיים במוסד עצמו; הוראה בכיתה מגוונת ועדכון במענים הקיימים במוסד לאוכלוסיות שונות. (יש לציין שקיימת תוכנית הנותנת מענה מסוג זה דרך ה"תקווה הישראלית" – בית הנשיא).

דגשים לתכנית התוספתית

- עידוד הסטודנטים שבתכנית לבחור בהוראת מקצועות נדרשים למערכת, בהם קיים מחסור במורים.
- התוכנית היא תוספתית לתכנית ההכשרה הרגילה, ומטרתה להצמיח מנהיגות חינוכית פעילה מקרב בני הקהילה.
- אין לחייב סטודנטים בני הקהילה להשתתף בתוכנית. השתתפות בתכנית היא על פי החלטתו האישית של הסטודנט. אין להתנות קבלה של סטודנט למכללה בהשתתפותו בתוכנית.
- **תנאי קבלה לסטודנטים:** סטודנטים בני קהילת יוצאי אתיופיה יתקבלו למוסדות להכשרת מורים ע"פ תנאי הקבלה הרגילים במוסד. לא תהיה החרגה, או הקלה, בגין השתייכותם לתוכנית "תספה".

רכיבי התקצוב

- ✓ מענק לימודים בסך שיפורסם בכל שנה בקול הקורא
- ✓ תוספת ש"ש עבור תכנית לימודים תוספתית בהיקף שיפורסם בכל שנה בקול הקורא.
- ✓ רכז תוכנית בהיקף ש"ש שיפורסם בכל שנה בקול הקורא

ערך הש"ש יחושב לפי עלות שעת הוראה במוסד המכשיר

דגשים לתקצוב רכיב מענק לימודים

- א. הסיוע יינתן רק לסטודנטים אשר ארץ לידתם או ארץ לידת אחד מהוריהם היא אתיופיה.
- ב. תקציב זה מיועד לכל סטודנט יוצא אתיופיה הלומד במסגרת תואר ראשון / הסבת אקדמאים / תואר שני (ללא תנאי לגבי מספר מינימום לומדים במוסד)

אופן התקצוב

יבוצע חישוב בהתאם למספר הסטודנטים המאושרים בתכנית לסך התקציב שהוקצה לשם כך בקול הקורא, ע"י הפחתה יחסית של כלל מספר הסטודנטים בבקשות שעומדות בתנאי הסף.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל עובדי הוראה
האגף להכשרת עובדי הוראה

בקרה ועיצומים כספיים (סנקציות):

ככל שיתברר כי הגוף המתקצב לא עמד בתנאי הסף או הציג מצג שווא, המשרד רשאי לבטל את זכאותו ולקזז כל סכום שניתן לו, אם ניתן, מכל תשלום לו זכאי הגוף המתקצב ובכלל זה מכספים המועברים ע"י המשרד למכללות.

עמית אדרי
המנהל הכללי

עו"ד שנית פנחסי-הראל
מנהלת תחום תמיכות והתקשרויות
הלשכה המשפטית

שירה שושני
ס/בכירה לחשב

עדי קורסיה
מנהל אגף א' תקציב מינהל עו"ה

איריס וולף
מנהלת אגף בכיר הכשרה והתמחות עו"ה

סיגל אלה
מנהלת תחום תקציב חינוך לא פורמלי
מינהל כלכלה ותקציבים